

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis, 2011.1.18
KOM(2011) 5 galutinis

**KOMISIJOS ATASKAITA
EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI**

Europos palydovinės radijo navigacijos programų laikotarpio vidurio peržiūra

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Europos palydovinės radijo navigacijos programų laikotarpio vidurio peržiūra

Įvadas

Ši ataskaita yra Reglamento (EB) Nr. 683/2008 (toliau – reglamentas) 22 straipsnyje numatyta metinė įgyvendinimo ataskaita ir laikotarpio vidurio peržiūra. Ja informuojama apie programų įgyvendinimo pažangą ir pristatomi ateities uždaviniai.

Šioje ataskaitoje su laikotarpiu po 2013 m. susiję skaičiai pateikiami tik orientacijai. Jie neturi jokios įtakos galutiniam Komisijos sprendimui dėl galutinio programų turinio ir struktūros. 2011 m. Komisija pateiks teisės akto pasiūlymą, kai rengs būsimą daugiametę finansinę programą.

Nurodyti skaičiai buvo apskaičiuoti darant prielaidą, kad sistemos bus sukurtos taip, kad visos paslaugos būtų teikiamos pagal Reglamentą (EB) Nr. 683/2008. Prieš priimant teisės akto pasiūlymą dėl programų bus atliktas poveikio vertinimas ir išnagrinėtos alternatyvios galimybės.

Daugiau kaip prieš dešimtmetį pradėtomis Europos palydovinės radijo navigacijos programomis įgyvendinamas politinis siekis sukurti ir eksploatuoti visą pasaulį aprėpiančią sistemą, kuri Europos Sąjungai duotų strateginės ir ekonominės naudos, leistų tapti nepriklausoma nuo Rusijos ir JAV sistemų ir teikti civilinėms reikmėms pritaikytas palydovinės radijo navigacijos paslaugas.

2007 m. vykdant esminę programų reformą, Taryba ir Europos Parlamentas nusprendė nutraukti viešojo ir privataus sektoriaus partnerių derybas, patvirtino poreikį sukurti Europos palydovinės radijo navigacijos sistemą, kurios finansavimas ir rizikos valdymas būtų patikėtas tik viešajam sektoriui, pabrėžė sistemos strateginę svarbą ir papildomą ekonominę naudą. Užtikrinti ES nepriklausomybę ir savarankiškumą tokia ypač svarbiame sektoriuje, nors ir sudėtinga, bet būtina.

Viešas įsipareigojimas teikti aukštos kokybės palydovinės radijo navigacijos paslaugas suteikė daug vilčių paslaugų teikėjams ir vartotojams visame pasaulyje. Dėl tokių naujos kartos paslaugų visose veiklos srityse atsivertę plačios galimybės: plečiantis rinkoms, kurios pastaraisiais metais kasmet išaugdavo 30 proc., būtų sukuriama daug naujų darbo vietų. Manoma, kad jau dabar vakarų šalyse 6–7 proc. BVP (Europos Sąjungoje – 800 mlrd. EUR) susiję su palydovine radijo navigacija. Ši technologija – puiki priemonė išbristi iš krizės, o skatinimas ją diegti visiškai atitinka strategiją „Europa 2020“ ir tvaraus vystymosi politiką. Taigi, vykdant strategijos „Europa 2020“ pavyzdinę iniciatyvą „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“, Komisija raginama „plėtoti veiksmingą kosmoso politiką, kad būtų sukurtos priemonės kai kuriems pagrindiniams pasaulinio masto uždaviniams spręsti ir projektui *GALILEO* įgyvendinti“.

Ypatinga Europos integracijos raidos naujovė – 2007 m. atlikta valdymo reforma, po kurios, viena vertus, ES nuosavybėn buvo atiduota transeuropinių tinklų sudedamąja dalimi esanti programų *GALILEO* ir *EGNOS* infrastruktūra, kita vertus, ES atstovaujančiai Komisijai

patikėtas šių programų valdymas. Atsižvelgus į sprendimų, kuriuos reikės priimti, svarbą ir poveikį saugumui ir pasaulio finansinių ar pramonės raidai, tapo akivaizdu, kad reikia pasirinkti politiškai atsakingą viešąją instituciją – Komisiją.

Atlikdama jai patikėtą užduotį, Komisija nusprendė turinti pakankamai duomenų, kad šioje ataskaitoje pateiktų Europos Parlamentui ir Tarybai naudingos informacijos apie projektų eigą.

1. PROGRAMŲ RAIDA NUO 2007 M.

2008 m., Komisijai perėmus programų GALILEO ir EGNOS valdymą, jų įgyvendinimas gerokai vėlavo, išlaidos viršijo numatytąsias ir buvo kilę rimtų valdymo problemų. Nepaisant valdant tokius projektus nuolat kylančių problemų, per pastaruosius trejus metus padaryta didelė pažanga, kuriai įtakos turėjo įvairių suinteresuotųjų šalių, įskaitant pramonės partnerius, veiksmai ir valstybių narių, Parlamento ir Tarybos parama.

GALILEO tarpinstitucinė grupė stebėjo programų raidą ir užtikrino glaudų Komisijos, Parlamento ir Tarybos bendradarbiavimą sprendžiant atitinkamus programų įgyvendinimo uždavinius. Ši grupė ir įvairūs Parlamento komitetai buvo reguliariai informuojami apie projektų įgyvendinimo pažangą. Nepaisant to, kad Komisija tebėra atsakinga už programų valdymą, dėl uždavinių svarbos visos trys institucijos turi dirbti išvien ir galiausiai kartu priimti politinę atsakomybę.

1.1. Didžiausi pasiekimai

1.1.1. Naujų valdymo pagrindų sukūrimas

Reglamentu nustatomi aiškūs valdymo ir finansavimo pagrindai, kuriais remiantis dabartiniai programų etapai bus valdomi veiksmingai. Už programų etapų ir aspektų, „susijusių su sistemų saugumu“, valdymą atsakinga Komisija. Kiti du pagrindiniai veikėjai: Europos kosmoso agentūra (toliau – EKA) ir Europos GNSS agentūra¹ (toliau – ES agentūra).

Valdyti didelio masto pramonines programas, kurias įgyvendinant kuriamos viešos ir strategiškai svarbios kosminės infrastruktūros, – Komisijai naujas uždavinys. Kad tinkamai įgyvendintų šią prioritetinę užduotį, ji turėjo įgyti reikiamą kompetenciją ir pertvarkyti tam tikras tarnybas. Kaip ir žadėjo, ji kreipėsi į nepriklausomų projektų valdymo specialistų komandą. Be to, laikydamosi reglamento 15 straipsnio, ji patvirtino strateginę sistemą², kurioje nurodomi pagrindiniai veiksmai, preliminarus biudžetas ir atitinkamas tvarkaraštis, būtini norint pasiekti reglamente nustatytus tikslus.

Projektų valdyme aktyviai dalyvavo valstybės narės, įsitraukusios į Europos GNSS programų komiteto ir įvairių darbo grupių, pvz., Europos sistemų saugumo specialistų grupės, veiklą.

---

¹ GNSS – Pasaulinė palydovinės radijo navigacijos sistema.

² C(2008) 8378, 2008 12 12.

ES ir EKA sudarius įgaliojimų perdavimo susitarimus, buvo patikslintos nepakeičiamos ES techninių žinių turinčios EKA užduotys: pirmuoju susitarimu ji įgaliojama baigti programos GALILEO parengiamojo etapo pramoninius darbus, antruoju – modernizuoti pasenusią Europos geostacionarinės navigacinės tinklo sistemos (EGNOS) infrastruktūrą ir nuolat tobulinti šią sistemą.

Nauju Reglamentu (EB) Nr. 912/2010 apibrėžiama reglamente nustatyta ES agentūros veikla. Tokios svarbios užduotys, kaip saugumo sistemų atitikties patvirtinimas arba saugumo centro valdymas, nuo šiol turi tvirtą pagrindą.

1.1.2. *Kruopštus kiekvienos programos valdymas*

1.1.2.1. Programa EGNOS

ES kompetencijos palydovinės radijo navigacijos srityje įrodymas – EGNOS, atskira sistema, kuri ateityje turės veikti drauge su sistema GALILEO. Šiuo metu ja naudojasi kelios didelės vartotojų grupės žemės ūkio, civilinės aviacijos, pagalbos asmenims, vietos nustatymo mobiliojo ryšio, kartografijos ir kt. srityse.

2009 m. balandžio 1 d. Komisijos atstovaujama ES įgijo nuosavybės teises į visą programos EGNOS materialųjį ir nematerialųjį turtą, kuris pirmiau priklausė EKA. Nuosavybės teisių įgijimas buvo būtina sistemos eksploatavimo sąlyga.

EGNOS atviroji paslauga oficialiai pradėta teikti 2009 m. spalio 1 d. Nuo tada sistema veikia nepažeidžiant jai nustatytų reikalavimų. Ją valdo sutartį su Komisija sudaręs paslaugų teikėjas – Europos palydovinio ryšio paslaugų įmonė (ESSP). Pagrindinis šios sutarties dalykas – nenutrūkstamai teikti atvirąją paslaugą ir žmogaus gyvybės apsaugos paslaugą (angl. *safety-of-life service*, toliau – SoL).

2010 m. liepos mėn. patvirtinus, kad ESSP taiko reglamentus dėl bendro Europos dangaus, buvo įveiktas svarbus etapas. Artimiausiu metu turėtų būti baigta kurti sistema EGNOS, o 2011 m. pradžioje paslauga SoL turėtų būti pradėta teikti civilinės aviacijos reikmėms tenkinti.

Be to, ketinama išplėsti EGNOS paslaugų teikimo aprėptį, įtraukiant visas Europos civilinės aviacijos konferencijos šalis. Taip pat tęsiami tyrimai dėl galimybės paslaugas teikti Afrikoje, arabų šalyse ir už rytinės Europos Sąjungos sienos esančiose šalyse.

1.1.2.2. Programa GALILEO

Kalbant apie kūrimo etapą, reikia pažymėti, kad du eksperimentiniai palydovai – *Giove A* ir *Giove B* – veikia labai gerai. Jie leido patvirtinti kitiems palydovams naudosis technologijas ir užtikrinti, kad būtų naudojami tarptautinių institucijų programai GALILEO skirti dažniai.

Be to, EKA patvirtino, kad beveik surinkti pirmi keturi būsimos palydovų sistemos palydovai, kurie bus paleisti 2011–2012 m. Taip pat tęsiami parengiamieji antžeminės infrastruktūros darbai, skirti vietovėms keliolikoje šalių ir pasaulio regionų atrinkti: Belgijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Nyderlanduose, Jungtinėje Karalystėje, Naujojoje Kaledonijoje, Reunjone, Prancūzijos Gvianoje, Taityje, Švedijoje, Norvegijoje, Jungtinėse Amerikos

Valstijoje, Antarktyje (Trolių stotis, Adelės žemės stotis) ir t. t., – ir jose pastatyti daug stočių.

2008 m. pradėti parengiamojo etapo darbai aktyviai tęsiami. Iš esmės, darbai suskirstyti į šešias dalis, dėl kurių buvo paskelbti viešieji pirkimai. Svarbiausias pradėtų procedūrų etapas – konkurenciniai dialogai su paraišką pateikusiomis įmonėmis.

Po šio etapo 2010 m. buvo sudarytos pirmosios sutartys dėl keturių dalių „Pagalba sistemos inžinerijai“, „Palydovų konstravimas“ (pirmasis 14 palydovų užsakymas), „Paleidimo įranga“, skirta paleisti 10 ar prareikusių daugiau palydovų ir „Operacijos“. Bendra sutarčių suma siekia maždaug 1 250 mln. EUR. Kitos dvi su antžemine infrastruktūra susijusios viešųjų pirkimų dalys bus pradėtos 2011 m. Tais pačiais metais reikės surengti viešuosius pirkimus montavimo ir papildomos įrangos rangovams atrinkti. Toms sutartims, kurioms sudaryti buvo pateikta konkurencingų paraiškų, palyginti su pirminiais skaičiavimais lėšų buvo išleista mažiau, o sutartims monopoliniuose rinkos sektoriuose sudaryti lėšų sutaupyti nepavyko.

Pagal šiuos viešuosius pirkimus jau pradėtus darbus atlieka keletas šimtų įmonių, daugiausia įsisteigusių valstybėse narėse, samdančiose šiems darbams tūkstančius aukštos kvalifikacijos darbuotojų. Be to, Komisija įsipareigojo laikytis 17 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytos 40 proc. ribos, kuria siekiama didžiajai ES pramoninio tinklo daliai suteikti galimybę dalyvauti programose. Vis dėlto, kol nebaigti visų dalių viešieji pirkimai ir nežinomi visi rangovai, neįmanoma šiuo atžvilgiu pateikti tikslų skaičių. Bet kuriuo atveju gausus pramonės tinklo narių būrys ir daug mokslinių bendruomenių visoje ES šiuo metu aktyviai išitraukusios į su palydovine radijo navigacija susijusią veiklą, įskaitant veiklą, vykdomą vartotojų grandies rinkose.

Galiausiai Komisija pateikė Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo pasiūlymą dėl paslaugų valstybinėms institucijoms (toliau – PRS), kuriame nustatoma tokių paslaugų teikimo tvarka, didžiausią dėmesį skiriant saugumui. Norint teikti šią paslaugą, būtina priimti šį sprendimą. Be to, Komisija bendradarbiaudama su ES agentūra parengs bandomąjį projektą, kurį vykdant konkrečiais atvejais bus taikomos sprendimo pasiūlyme nustatytos procedūros ir priemonės, siekiant jas išbandyti ir patvirtinti.

1.1.3. Horizontalūs veiksmai

Programų tarptautinis aspektas, jų suderinamumas ir sąveika tapo svarbiausia tema sudėtingose diskusijose su Kinija, Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Rusija, Indija ir Japonija bei Jungtinėmis Tautomis. Diskutuojant su Kinija svarbiausia yra dažnių perdangos problema, kelianti grėsmę ES ir jos valstybių narių saugumui, kuri, nepaisant valstybių narių ir Komisijos ryžto, vis dar neišspręsta ir nebus išspręsta be jų bei Europos Parlamento politinės paramos.

Dėl Jungtinių Amerikos Valstijų, Rusijos, Kinijos, Japonijos ir Indijos pasaulinių ir regioninių sistemų kuriant Europos programas kyla ne tik jų dažnių suderinamumo ir sąveikos, bet ir konkurencingumo problemų, nes, norint patekti į rinką ir joje išsilaikyti, svarbu, kad pagal šias programas teikiamos paslaugos būtų aukštos kokybės ir teikiamos nedelsiant.

Pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą Norvegijai nuo 2010 m. suteiktas panašus į ES valstybės narės statusas. Taip pat padaryta pažanga derantis su Šveicarija.

2010 m. birželio mėn. Komisija priėmė GNSS pritaikymo veiksmų planą, kuriuo siekiama skatinti naudotis palydovine radijo navigacija prioritetinėse vartotojų grandies rinkos srityse. Šį planą svarbu įgyvendinti siekiant rasti vartotojų kuriamai infrastruktūrai, kitaip Sąjungos priklausomybė nuo užsienio karinių sistemų ir jų įrangos tik didėtų.

Pasaulinės palydovinės radijo navigacijos sistemos leidžia visame pasaulyje teikti padėties ir laiko nustatymo duomenis. Šiomis sistemomis užtikrinama įvairiausia ekonominė veikla ir finansinė gerovė. Jos galėtų būti naudojamos tokiose srityse, kaip antai: asmenų judumas; civilinė aviacija, visų pirma regioniniuose oro uostuose ir sraigtasparnių oro uostuose; civilinė apsauga; skubios pagalbos paslaugos, ypač potvynių, žemės drebėjimų ar teroristinių išpuolių atvejais; humanitarinė pagalba; laivų, geležinkelių riedmenų, sunkvežimių, konteinerių stebėseną; pagalba asmenims su judėjimo negalia; pavojingų vietų nustatymas; tikslusis ūkininkavimas; paieškos ir gelbėjimo tarnybų paslaugos; pavojingų medžiagų stebėseną; sklypų matavimas ir ribų nustatymas, pirmiausia bendrosios žemės ūkio politikos srityje; telekomunikacijų ir energijos tinklų sinchronizavimas; svarbios infrastruktūros apsauga; tikslus finansinių sandorių laiko nustatymas. Be to, siekiant stebėti ES jūrų ir sausumos sienas vykdant EUROSUR programą, ketinama sukurti operacinę sistemą, kuriai būtų naudojami žemės stebėjimo palydovai (GMES programa). GALILEO ir EGNOS galėtų puikiai pasitarnauti nustatant tikslią stebėsenos komandų padėtį.

Viena vertus, Europos sistemų kūrimas ir eksploatavimas duoda tiesioginio pelno šimtams įmonių visoje ES ir leidžia sukurti tūkstančius aukštos kvalifikacijos reikalaujančių darbo vietų. Kita vertus, su palydovine radijo navigacija susijusių technologijų plėtra suteikia išskirtinę įmonių veiklos plėtros galimybę. Netiesioginė socialinė ir ekonominė nauda nurodyta 2.2.5. punkte ir smulkiai aprašyta priede.

Be keleto reguliavimo priemonių į šį planą taip pat įtrauktos mokslinius tyrimus ir inovacijas skatinančios priemonės, visų pirma skirtos VMI, ir standartizavimo, koordinavimo ir atitikties tvirtinimo veiksmai, be kita ko, skirti aviacijai ir jūrų transportui. Jame taip pat numatyti pramonės atstovų ir naudotojų informavimo veiksmai. Pavyzdžiui, svarbu reguliariai atnaujinti technines specifikacijas, kuriomis remiantis galima konstruoti GALILEO imtuvus. Komisija numato, kad nuo 2014 m. mažiausiai 80 proc. visame pasaulyje veikiančių GNSS imtuvų naudos Europos palydovinės radijo navigacijos sistemą.

Vykdant 7-ąją mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrąją programą imtuvų įrangos kūrimo ir technologijų srityje buvo paskelbti trys kvietimai teikti paraiškas, kuriems iš viso skirta 120 mln. EUR. Pagal pirmuosius du kvietimus buvo finansuojama apie šimtas projektų, kurių pirminiai įgyvendinimo rezultatai buvo pateikti 2010 m. kovo mėn. Trečiasis kvietimas vis dar vyksta.

Rengdamasi plėtoti būsimai infrastruktūrai skirtas technologijas, EKA toliau vykdo pasirenkamąją specifinę programą.

1.2. Įgyta patirtis. Pasiektos pažangos įvertinimas

Reglamentu Komisijai patikėta užduotis yra daug sudėtingesnė nei įprastinės jos užduotys, atliekamos įgyvendinant pramonės, infrastruktūros ar mokslinių tyrimų projektus, kuomet ji apsiriboja subsidijų skyrimu ir nesiima pagrindinio vaidmens.

Siekdama užtikrinti tinkamą tolesnį programų įgyvendinimą, Komisija, laikydama griežtą jai taikomų taisyklių ir padedama įvairių savo tarnybų, parengė pramonės projekto valdymui tinkamus sprendimus. Nuo 2007 m. įgyta patirtis padės toliau tobulinti programų ir jų įgyvendinimo netikėtumą bei rizikos valdymą.

1.2.1. Programų valdymas

Viena vertus, savo tarnybose Komisija greitai sukūrė dabartinio programų etapo valdymui tinkančią struktūrą. Visų pirma, kad užtikrintų projektų tęstinumą, ji perėmė tuos ES agentūros darbuotojus, kurių kompetencija tiko naujai agentūros užduočiai vykdyti. Kad užtikrintų, jog bet kuriuo aspektu programos būtų valdomos laikantis reglamento, ji suvienijo visus darbuotojus. Su EKA ji sudarė įgaliojimų perdavimo susitarimą ir valdymo planą, kuriais reglamentuojami abiejų organizacijų santykiai, ir užmezgė ryšius tarp savo, EKA ir ES agentūros tarnybų, kad jos galėtų tinkamai bendradarbiauti. Be to, ji subūrė valstybių narių specialistų grupes.

Reikia pažymėti, kad, norėdama užtikrinti gerą programų valdymą, Komisija turėjo rasti darbuotojų į aukštos kvalifikacijos reikalaujančias darbo vietas. Galimybė persikirstyti darbuotojus tarnybų viduje buvo ribota dėl veiklos specifikos, o įdarbinant išorės darbuotojus buvo griežtai laikomasi procedūrų. Taigi dauguma darbuotojų įdarbinti iki 2013 m. ir jiems suteiktas laikinojo darbuotojo statusas. Būtina užtikrinti, kad jie galėtų tęsti darbą ir praėjus šiam terminui, kadangi tolesniam programų vykdymui itin svarbu išsaugoti turimą kompetenciją.

Dėl ES biudžeto sistemos, kuri pagrįsta finansiniu programavimu trumpuoju laikotarpiu, ypatumų perkelti lėšas iš vieno laikotarpio į kitą leidžiama retai, todėl kurti planus ilguoju laikotarpiu sudėtinga, nors ir būtina, jei norima įgyvendinti kelis dešimtmečius trunkančius projektus. Komisija mano, kad reikia sukurti finansinius mechanizmus ir priemones, kurie padėtų išspręsti šią problemą.

Kita vertus, kyla klausimų dėl EKA reikšmės ir sprendimų dėl sistemų saugumo poveikio.

Kai nebeliko konsorciumo ESNIS, EKA turėjo perimti naujas GALILEO projekto vadovo pareigas. Naujai persikirsčius atsakomybę ir EKA *de facto* tapus projektui vadovaujančia agentūra, veikiančia ES naudai, pasiekta gerų rezultatų, tačiau EKA turės prisitaikyti prie programų raidos ir būsimų eksploatavimo uždavinių.

Šiuo metu eksploatuojant EGNOS dalyvauja Komisija, kaip programos valdytoja, EKA, kaip už sistemos sukūrimą ir plėtojimą atsakinga techninė įstaiga, ir ESSP, kaip paslaugų teikėja. Integruotas sistemos valdymo modelis būtų centralizuotas ir leistų užtikrinti dabartinių komandų ilgaamžiškumą, o tai būtų naudinga nustatant su EGNOS paslaugomis susijusią riziką ir geriau koordinuojant pramoninę veiklą, kurią šiuo metu vykdo EKA ir ESSP.

Taip pat svarbu, kad toliau plėtojant sistemą būtų atsižvelgta į įvairių vartotojų grupių, ypač oro sektoriaus, patirtį, į bendros įmonės SESAR atliktą darbą ir į EKA vertinimo programos rezultatus.

Galiausiai kalbant apie saugumą, reikėtų priminti, kad nors Komisija yra atsakinga už saugumo sistemų valdymą laikantis reglamento, jos veiksmų laisvė šioje srityje ribota dėl dviejų priežasčių:

- Pirmiausia, todėl, kad saugumo srities poreikius nustato valstybės narės. Itin svarbios infrastruktūros, kaip antai palydovinės radijo navigacijos, saugumui nuolat kyla įvairios grėsmės. Todėl kuriant sistemas reikia nuolat atsižvelgti į jų raidą. Valstybės narės turi apsidrausti nuo dalies šių grėsmių.
- Antra, todėl, kad sistemų saugumo atitikties patvirtinimo užduotis reglamentu patikėta ES agentūrai. Laikantis tinkamo valdymo principų, reikėtų atskirti valdymo ir atitikties patvirtinimo funkcijas: tai įprasta ir itin svarbi praktika, įgyvendinant tokio pobūdžio projektą.

Abiem atvejais priimti sprendimai gali turėti lemiamo poveikio programų sąnaudoms ir terminams.

1.2.2. Programų įgyvendinimo netikėtumai

Svarbu pažymėti, kad įgyvendinant tokias sudėtingas programas neįmanoma išvengti nenumatytų įvykių. Norint sumažinti jų tikimybę, reikia sukurti veiksmingą rizikos valdymo sistemą ir pasirengti priimti sudėtingus sprendimus.

GALILEO kūrimo etapu³ žlugus pramonės konsorciui ESNIS ir projekto vadovo užduotis perdavus EKA, reikėjo iš naujo derėtis dėl kai kurių sutarčių ir sukurti naują veiksmingą struktūrą, todėl buvo atsilikta nuo numatyto tvarkaraščio ir patirta papildomų išlaidų. Be to, paaiškėjo, kad norint ir toliau naudotis Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos suteiktais dažniais, reikia paleisti antrąjį eksperimentinį palydovą. Galiausiai, atsižvelgus į ribotas saugumo užtikrinimo technines galimybes ir į vėluojamas sudaryti sutartis dėl parengiamojo etapo įgyvendinimo, reikėjo persvarstyti tvarkaraštį ir sąnaudas.

Kūrimo etapo sąnaudos iš viso padidėjo maždaug 500 mln. EUR. Valstybių narių prašymu, siekdama užtikrinti programų tęstinumą, Komisija sutiko šias sąnaudas padengti. Sistemos orbitoje suderinimas yra programos GALILEO pagrindas, todėl pritrūkus lėšų nebebūtų galima tęsti programos, būtų prarastos praktinės pramonės žinios ir nepanaudota nebaigta konstruoti įranga.

Parengiamuoju etapu buvo pasirinkta konkurencinio dialogo procedūra ir tai pasiteisino. Konkurencijai sudarytos sąlygos padėjo daryti spaudimą paraiškas pateikusiems dalyviams. Tačiau priešingu – monopolijos – atveju tam tikri dalyviai

---

³ Reglamente kūrimo etapas apibrėžtas taip: „t. y. pirmųjų palydovų sukonstravimas ir paleidimas, pirmosios antžeminės infrastruktūros įrengimas ir visi darbai bei operacijos, būtinos sistemai orbitoje suderinti“.

kainas padidino. Pavyzdžiui, paleidimo paslaugų kaina, palyginti su pirminiu biudžetu, išaugo daugiau kaip 500 mln. EUR⁴.

Be to, GALILEO paslaugoms SoL nustatyti reikalavimai daro įtaką programos, visų pirma jos antžeminės infrastruktūros, finansavimo poreikiams. Šiuo metu tiriama, ar būtų galima naujas paslaugas taikyti platesniu mastu, siekiant prisitaikyti prie naujų naudotojų poreikių ir naujų technologijų raidos. Taip pat sistemą reikia supaprastinti, sumažinti riziką ir sąnaudas, padidinti jos suderinamumą su globaline padėties nustatymo sistema (GPS). Su tuo susijusius sprendimus reikės priimti artimiausiais metais.

Įgyvendinant EGNOS buvo svarbu užtikrinti sistemos techninę priežiūrą ir plėtotę, todėl padidėjo jai skirtos išlaidos, ir vis dar reikia pasiekti, kad ji tinkamai aprėptų Europos geografinę zoną.

Apibendrinant reikėtų pasakyti, kad neviršyti iš pradžių numatytų sąnaudų nepavyko, nes įgyvendinant šiuos ypač sudėtingus programos etapus iškilo tam tikrų grėsmių, susijusių su techniniais aspektais, saugumo reikalavimais arba padėtimi rinkose.

Tačiau Komisija ėmėsi veiksmų, kuriais sumažino šių grėsmių padarinius. Atsisakyti svarbiausių tikslų net nesvarstoma, nes iš turimo biudžeto galima padengti 18 palydovų konstravimo ir paleidimo, jiems skirtos antžeminės infrastruktūros ir pirmųjų paslaugų teikimo nuo 2014–2015 m. išlaidas. Iš likusio biudžeto taip pat dar galima padengti EGNOS paslaugų teikimo pradžią. Šiuo metu analizuojama, kaip geriausiai baigti įgyvendinti programas ir ateityje laikytis biudžetinių įsipareigojimų. Pirmieji tyrimų rezultatai pateikiami 2.2 skyriuje.

1.2.3. *Gresiantys pavojai*

Vienas pagrindinių Komisijai kilusių klausimų buvo rizikos valdymas. Jo svarba pabrėžta ir 2007 m. vykdant valdymo reformą. Bet kokia programoms kylanti grėsmė įtraukiama į registrą, kuriame įrašomos įvairių tipų grėsmės, susijusios su pramonine tiekimo grandine, EKA, ES agentūra, išorės veiksniais, kaip antai politinių institucijų įtaka ir saugumo reikalavimai, ir vidiniais veiksniais, kaip antai programų kūrimas. Kiekvienam grėsmės tipui suteiktas tikimybės ir padarinių rimtumo laipsnis. Grėsmių registre taip pat pateikiamas veiksmų, kuriais siekiama sumažinti jų tikimybę, sąrašas. Nustatyti šie grėsmių tipai:

- Technologinė grėsmė. Palydovinei navigacijai naudojamos pažangiausios technologijos, kurias dar reikia patvirtinti ir kurių specifikacijos nuolat keičiasi.
- Pramoninė grėsmė. Infrastruktūrą kuria įvairių šalių pramonės atstovai, todėl svarbu veiksmingai koordinuoti jų darbą, kad sukurtos sistemos būtų patikimos ir puikiai integruotos, ypač saugumo srityje.
- Rinkos grėsmė. Reikia vengti prastesnių nei numatyta techninių rezultatų, kad jie nepakenktų naudotojams visame pasaulyje ir netrukdytų naudotis infrastruktūra. Be to, reikia užtikrinti, kad nuo 2014–2015 m. teikiant pradines GALILEO

---

⁴ Kitame Komisijos komunikate, skirtame Europos kosmoso pramonės politikos vystymui, rinkose susidariusi padėtis ir jos pasekmės bus išnagrinėtos išsamiau.

paslaugas, visų pirma paslaugas valstybinėms institucijoms, būtų naudojami patikimi imtuvai.

- Vėlavimo grėsmė. Bet koks įgyvendinimo vėlavimas gali kelti pavojų naujoms galimybėms ir lemti didesnes nei numatyta sąnaudas.
- Valdymo grėsmė. Valdant programas dalyvauja įvairios bendradarbiauti turinčios struktūros, todėl svarbu užtikrinti tam tikrą stabilumą ir atitinkamai organizuoti veiklą. Be to, reikia atsižvelgti į skirtingas įvairių veikėjų nuomones, visų pirma į skirtingas valstybių narių nuomones, daugeliu svarbių klausimų. Šiuo atveju būtų tikslinga numatyti, kad grėsmę, ypač finansinę ir saugumo grėsmę, tektų kartu valdyti geriausiai su jomis susidoroti galintiems veikėjams.
- Su atsakomybe susijusi grėsmė. Kaip ir bet kokia kita infrastruktūra, šios dvi sistemos gali tiesiogiai arba netiesiogiai padaryti žalos jų naudotojams arba trečiosioms šalims. Iš Komisijos atlikto tyrimo matyti, kad šiuo metu taikomoje teisėje tinkamas pagrindas suderinti nukentėjusiųjų nuo Europos palydovinės radijo navigacijos sistemų, jų savininkų ir eksploatuotojų interesus nenumatytas. Todėl šiai padėčiai ištaisyti iki 2014 m. reikia imtis atitinkamų Europos ir pasaulinio masto veiksmų. Komisija toliau nagrinėja šį klausimą ir konsultuojasi su kitomis tarptautinėmis institucijomis.

Priimdama sprendimus Komisija atsižvelgia į šias grėsmes ir numato laikytis 2014 m. termino pradėti nuolat teikti pirmas GALILEO paslaugas. Ilguoju laikotarpiu svarbiausias tikslas lieka tas pats – teikti kokybiškas, reglamento nuostatas ir naudotojų poreikius atitinkančias paslaugas, panašias į kitų sistemų teikiamas arba net už jas geresnes paslaugas. Sprendimai saugumo klausimais priimami pasikonsultavus su valstybėmis narėmis.

1.3. Finansinė apžvalga

2007–2013 m. programoms GALILEO ir EGNOS ES skirta 3,4 mlrd. EUR finansinė parama, kurią dar papildė Norvegijos įnašas. Ši suma paskirstyta trimis pagrindinėms veiklos sritims: GALILEO kūrimo etapui baigti skirta maždaug 600 mln. EUR, GALILEO parengiamajam etapui skirta 2,4 mlrd. EUR, o EGNOS eksploatavimui – maždaug 400 mln. EUR.

Beveik du trečdaliai parengiamojo etapo lėšų jau išsipareigota skirti pagal 2010 m. sudarytas viešųjų pirkimų sutartis. Dalis biudžeto atidėta nenumatytiems įvykiams, o likusioji bus skirta sutartims pagal paskutiniąsias dviejų viešųjų pirkimų dalis dėl antžeminės infrastruktūros sudaryti.

Siekiant tiksliau nustatyti, kiek lėšų skirti nenumatytiems įvykiams, nuodugnai vertinama, nuo kokių grėsmių reikėtų apsidrausti. Kokioms išlaidų kategorijoms bus skirtas finansavimas, priklausys nuo prioritetine tvarka išdėstytų rizikos tipų ir jų tikimybės. Didžiausios tikėtinos grėsmės susijusios su smarkiu sistemos pajėgumo sumažėjimu, jei prireiktų ilgesnį laiką naudoti tik 18 palydovų sistema⁵, su paleidimo paslaugų trūkumu, su netinkamomis naudoti tam tikromis atrinktomis stotimis, su nepakankama atsargine antžemine infrastruktūra ar su kūrimo ir integravimo

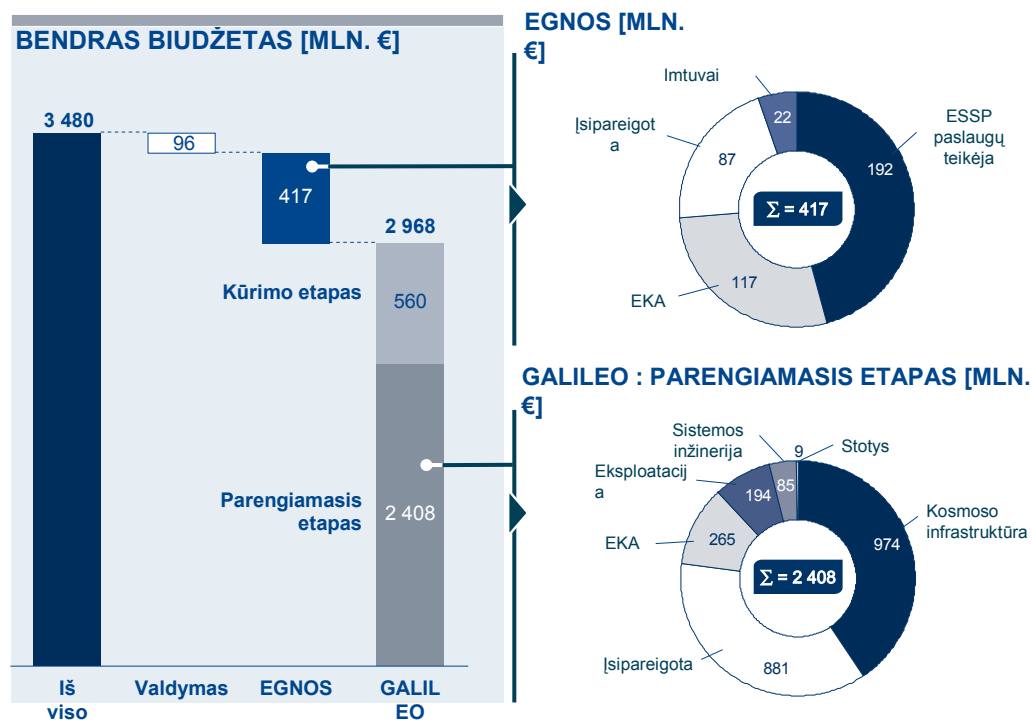
---

⁵ Jeigu palydovų būtų netenkama juos paleidžiant arba orbitoje.

klaidomis. Siekiant užkirsti kelią gedimams ir neleisti pasenti įrangai, reikės užsakyti priežiūros paslaugas ir įsigyti atsarginių įrangos dalių.

Didžioji EGNOS biudžeto dalis skirta sutarčiai su ESSP sudaryti ir įgaliojimams, kurie perduoti EKA, vykdyti. Taip siekiama užtikrinti paslaugų teikimą ir sistemos ilgaamžiškumą.

Pagal dabartinę finansinę perspektyvą programoms GALILEO ir EGNOS skirtos sumos nurodytos šioje lentelėje:

2. ATEITIES UŽDAVINIAI

Reglamentu Komisijai paskirta užduotis – sukurti palydovinės radijo navigacijos infrastruktūrą, kad be jau teikiamų paslaugų būtų teikiamos kokybiškos paslaugos pasaulio ir regionų mastu. Ši svarbiausia užduotis išlieka, antraip būtų duotas pagrindas abejoti paslaugų kokybe ir iš karto sumažėtų programos stabilumas bei rinkų susidomėjimas.

Reikėtų priminti, kad šios rinkos sparčiai didėja ir kad 2020 m. jų kasmetinė pasaulinė apyvarta turėtų pasiekti maždaug 240 mlrd. EUR. Be to, dėl GALILEO ir EGNOS sistemų privalumų, kurių neturi kitos konkuruojančios sistemos, per artimiausius dvidešimt metų gautas ekonominis pelnas ir socialinė nauda galėtų pasiekti maždaug 60–90 mlrd. EUR⁶.

⁶ Šaltinis: ES agentūros rinkos tyrimai (GNSS rinkos priežiūros ir numatymo priemonės, 2010 m. duomenys). 2010–2017 m. laikotarpio bendras GALILEO ir EGNOS gautas pelnas priklausys nuo to, kada bus pradėtos teikti visos GALILEO paslaugos. Kaskart vėluojant metus dėl negauto pelno ir konkuruojančių sistemų pasiūlytų alternatyvių sprendimų pelnas sumažės nuo 10 iki 15 proc.

Tačiau norint gauti šias pajamas reikia, kad GALILEO infrastruktūra būtų visiškai sukurta, o eksploatuojant sistemą paslaugos būtų teikiamos nuolat. Komisija mano, kad norint pabaigti kurti infrastruktūrą (žr. 2.2.1 punktą), kūrimo ir parengiamuoju etapais patirtoms papildomoms sąnaudoms padengti (žr. 1.2.2 punktą) reikia papildomai skirti 1,9 mlrd. EUR. Apskaičiuota, kad eksploatavimo sąnaudos vidutiniškai turėtų sudaryti maždaug 0,8 mlrd. EUR per metus (žr. 2.2.2 punktą). Todėl turėtų būti sukurti atitinkami finansavimo mechanizmai.

Atsižvelgdama į tai, kas nurodyta pirmiau, Komisija⁷ kol kas nesiūlo programoms skirti papildomų lėšų iš dabartinės finansinės programos. Todėl visiškai baigti kurti programos GALILEO infrastruktūrą bus vėluojama ketverius metus, o tai pareikalaus papildomų sąnaudų.

Jeigu iki 2014 m. nebus gauta papildomų lėšų, programų parengimo darbui strategija turės būti persvarstyta ir į ją turės būti įtrauktas kompromisinis paslaugų kokybės ir susijusių išlaidų variantas ir turės būti atsižvelgta į būtinybę teikti tinkamos kokybės paslaugas, kad būtų išsaugota vieta rinkoje.

2.1. Programų valdymas trumpuoju laikotarpiu

Reaguodama į rinkos poreikius, Komisija laikysis atitinkamo principo: užtikrinti, kad paslaugas būtų pradėta teikti kuo greičiau, ir pasirengti eksploatavimo etapui.

2.1.1. Pirmų paslaugų teikimo nuo 2014–2015 m. svarba

2010 m. visame pasaulyje tiesiogiai su palydovine radijo navigacija susijusių produktų ir paslaugų metinė apyvarta siekia maždaug 130 mlrd. EUR. Susijusiose rinkose artimiausiais metais augimo procentas turėtų būti dviženklis. Specialistų teigimu, 2020 m. jis turėtų viršyti 240 mlrd. EUR⁸. Tokio didelio augimo priežastis – imtuvų technologinė pažanga ir naujų naudojimo paskirčių atsiradimas, dėl kurio didėtų vartotojų paklausa.

Kol kas pasaulio rinkos taip greitai auga tik dėl amerikiečių sistemos GPS. Tačiau vidutiniu laikotarpiu turėtų pradėti veikti kitos, rusų ir kinų sukurtos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos (toliau – GNSS). Be galo svarbu, kad Europos sistema pradėtų veikti kuo greičiau ir užimtų savo vietą šalia GPS kaip dar viena žinoma GNSS sistema, ypač imtuvų gamintojų sektoriuje.

2.1.2. Pradinis eksploatavimo etapas

Remdamasi jau sudarytais viešųjų pirkimų susitarimais, Komisija gali prisitaikyti ir laikytis 2014 m. termino. Kūrimo ir parengiamasis etapai bus įgyvendinami tuo pačiu metu iki 2012, kuomet bus baigtas kūrimo etapas, o pirmų paslaugų teikimo etapas prasidės nuo 2014 m.

Pirmuoju etapu nuo 2014–2015 m. pradės veikti dalis infrastruktūros (bus pasiektas „Pradinis operacinis pajėgumas“ arba „POP“) ir bus teikiama atviroji paslauga,

---

⁷ COM(2010) 700, 2010 10 19.

⁸ Šaltinis: ES agentūra (2010), GNSS rinkos stebėsenos ataskaita.

paieškos ir gelbėjimo paslauga ir paslauga valstybės institucijoms. Tačiau šiuo laikotarpiu paslaugų tikslumas ir operatyvumas dar nebus pasiekę optimalaus lygio.

Šiame etape bus spėta išbandyti teikiamas paslaugas, bet jis neturėtų užsitęsti, nes jo metu nebūna galima naudoti visą sistemos potencialą ir ne visi naudotojų reikalavimai bus patenkinti. Todėl šis etapas turėtų būti įmanomas, tik gavus tvirtą Sąjungos pažadą baigti kurti programos GALILEO tikslus atitinkančią infrastruktūrą, siekiant pelnyti naudotojų pasitikėjimą ir juos paskatinti investuoti.

Be to, Komisija siūlo patobulinti EGNOS sistemą, kad būtų patikslinta pagal programą GALILEO sukurtos sistemos teikiama atviroji paslauga, kaip šiuo metu patikslinama GPS teikiama paslauga. EGNOS bus vienintelė ES sistema, pagal kurią artimiausiais metais bus teikiama žmogaus gyvybės apsaugos paslauga (SoL).

2.2. Planai ilguoju laikotarpiu

Palyginti su kitomis GNSS sistemomis, Europos sistema turi didelį privalumą: ji vienintelė sukurta civiliniais tikslais ir kontroliuojama civilių. Be to, joje numatyta ir kitų ne mažiau svarbių galimybių, pvz., komercinė paslauga, kurią teikiant galėtų būti atpažįstami signalai ir teikiama dar tikslesnė atviroji paslauga. Be to, atviroji paslauga gali būti papildyta amerikiečių GPS ir su ja kartu veikti. Naudojant abi sistemas bus pasiektas toks patikimumo ir tikslumo laipsnis, kad didžioji dalis masinių taikmenų rinkos vartotojų visame pasaulyje poreikių bus patenkinta.

Tačiau dauguma tokių galimybių bus įmanoma pasinaudoti tik baigus kurti visą infrastruktūrą.

2.2.1. *Infrastruktūros sukūrimas*

Kaip jau nurodyta 1.2.2 punkte, 3 400 mln. EUR nepakanka programos GALILEO infrastruktūrai baigti, nes kūrimo laikotarpiu patirta papildomų sąnaudų, pabrango paleidimo įranga, tam tikrų viešųjų pirkimų dalių rinkose nėra konkurencijos, padaryta papildomų programos EGNOS išlaidų ir finansavimas bus teikiamas iš laikotarpio po 2013 m. biudžeto⁹.

Pasikonsultavusi su EKA¹⁰, Komisija atliko įvairius tyrimus, kad įvertintų sistemų sąnaudas. Vertinimai atliekami vadovaujantis įvairiais tikėtiniais scenarijais apie pirkimo ciklus, infrastruktūros parengimą darbui ir eksploatavimą, įskaitant jos priežiūrą ir atnaujinimą, remiantis dabartinėmis paraiškų kainomis ir kitų kosmoso sistemų patirtimi. Paaiškėjo, kad programos GALILEO infrastruktūrai sukurti reikalingas papildomas maždaug 1 900 mln. EUR finansinis įnašas. Ši suma reikalinga reglamente apibrėžtai paslaugų teikimo sistemai sukurti. Ji apskaičiuota darant prielaidą, kad sistema sudaro 30 palydovų.

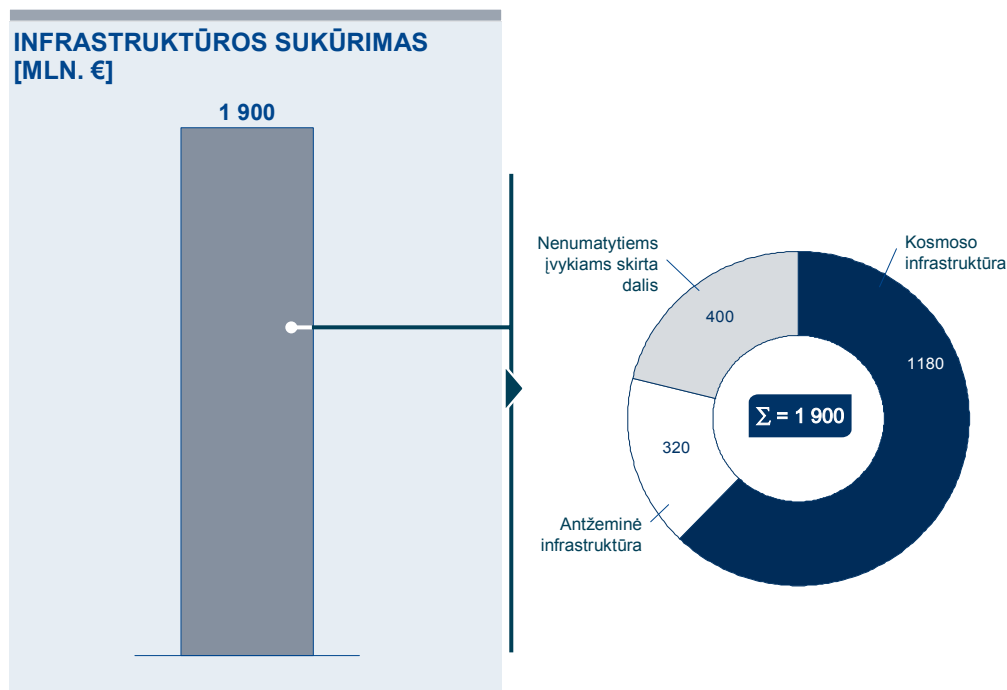
Ši suma skirtina palydovams ir jų paleidimo įrangai, kurių reikia GALILEO sistemai papildyti ir antžeminei infrastruktūrai baigti, kad būtų galima teikti visas numatytas paslaugas. Kaip įprasta vykdant tokius rizikingus pramonės projektus, maždaug 20 proc. šios sumos atidėta galimiems programos įgyvendinimo nenumatytiems

⁹ Visų šių elementų kaina sudaro trūkstamo papildomo finansavimo sumą.

¹⁰ 2010 m. vasarą buvo surengta įvairių Komisijos ir EKA tarnybų darbuotojų susitikimų.

įvykiams, ypač galutinio integravimo etapo techninėms grėsmėms. Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinamos finansinės reikmės.

Reikia pastebėti, kad dar atliekami papildomi tyrimai, siekiant išnagrinėti galimybę sumažinti finansines reikmes, visų pirma paslaugas pradėdant teikti laipsniškai ir patikslinant paslaugą SoL.

2.2.2. Eksploatavimo sąnaudos

Sistemų eksploatavimo sąnaudos apima infrastruktūros operacinį valdymą, paslaugų valdymą, riboto tarnavimo laiko dalių pakeitimą ir atnaujinimą¹¹. Taip pat į sąnaudas įtrauktas nuolatinis sistemų tobulinimas, siekiant teikiamas paslaugas pritaikyti prie kintančių naudotojų poreikių.

Į numatytą sumą nenumatytiems įvykiams įtrauktos išlaidos apskaičiuotos atsižvelgiant į programoms kylančias technologinio pobūdžio grėsmes. Tačiau į tam tikras grėsmes, kurioms kilus tektų panaudoti biudžeto lėšas, neatsižvelgta, nes jų tikimybė yra labai nedidelė. Tas pats taikytas saugumo srities raidai, sąveikos su kitomis sistemomis problemoms arba technologinėms grėsmėms, kaip antai laikrodžių tarnavimo laikui. Kad nereikėtų naudoti šių lėšų, reikia išnagrinėti tam pritaikytus mechanizmus.

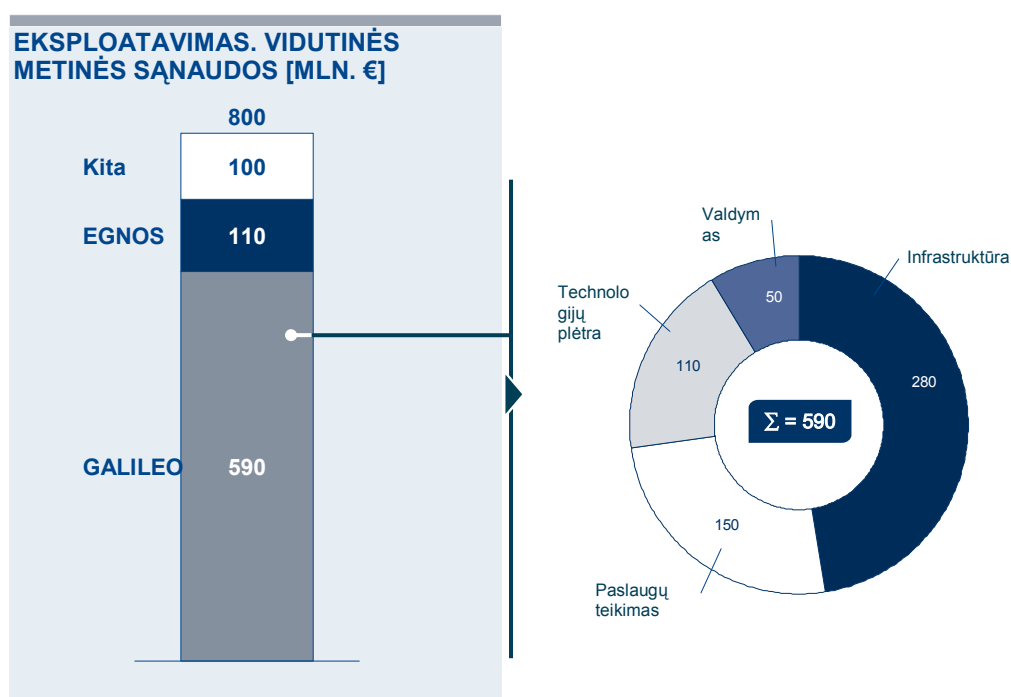
Nefinansuojant šių eksploatavimo sąnaudų, paslaugų kokybė tuoj pat pablogėtų arba tų paslaugų iš vis nebeliktų, o tai nesuderinama su sistemoms nustatytos viešosios paslaugos teikimo užduotimi.

¹¹ Konstruojamų palydovų tarnavimo laikas – 12 metų. Antžeminės infrastruktūros tarnavimo laikas trumpesnis.

Eksplotavimo sąnaudos buvo įvertintos bendradarbiaujant su EKA, o įvertinimo rezultatus patvirtino valstybių narių ir nepriklausomi specialistai¹². Įvertinus nustatyta, kad vidutinės metinės eksploatavimo sąnaudos 2010 m. neindeksuotomis kainomis, apskaičiuotomis remiantis įprastiniu palydovų 12 tarnavimo metų laikotarpiu, sieks maždaug 800 mln. EUR, iš kurių 110 mln. bus EGNOS sąnaudos.

Reikėtų pažymėti, kad pirmaisiais eksploatavimo metais po 2014–2015 m. šios sąnaudos bus mažesnės, jei paslauga bus pradėta teikti laipsniškai, atsižvelgiant į baigiamą kurti infrastruktūrą. Sukūrus infrastruktūrą, sąnaudos sudarys tik tinkamo infrastruktūros veikimo ir priežiūros, paslaugų teikimo ir pirmųjų palydovų, kurių tarnavimo laikas baigiasi, pakeitimo išlaidas. Vėliau šios sąnaudos didės dėl naujos kartos sistemų kūrimo ir diegimo.

Toliau pateiktoje lentelėje nurodomos pagrindinės išlaidų kategorijos, susijusios su vidutinėmis visiškai sukurtos infrastruktūros eksploatavimo sąnaudomis.

2.2.3. Su moksliniais tyrimais ir vystymusi susijusios sąnaudos

GNSS vartotojų grandies rinkos plėtra bus didžiausia GALILEO ir EGNOS netiesioginė papildoma nauda. Siekiant užtikrinti, kad Europos įmonės giliai įsiskverbtų į su palydoviniu vietos nustatymu susijusių produktų ir paslaugų rinkas ir išsikovotų jose tvirtas pozicijas, reikia finansuoti naujų taikmenų kūrimą ir sklaidą. Reikiamos lėšos galėtų būti skirtos iš tokių finansavimo priemonių, kaip mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programa arba tolesnė konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa.

¹² Šios konsultacijos vyko 2010 m. vasarą nepriklausomiems konsultantams atliekant programų eksploatavimo tyrimą.

2.2.4. *Finansavimas ir preliminarus tvarkaraštis*

Kaip nurodyta pirmiau, iš iki šiol atliktų skaičiavimų matyti, kad 2014–2019 m. laikotarpiu programos GALILEO infrastruktūrai pabaigti reikėtų skirti maždaug 1 900 mln. EUR. Pradėjus veikti sistemoms, t. y. nuo 2014–2015 m., prie šios sumos prisidės papildomos sistemų eksploatavimo sąnaudos.

Nors ir buvo vykdomos viešųjų pirkimų procedūros, paaiškėjo, kad iš tikrųjų sudėtinga laikytis įvairiems darbams numatyto biudžeto ir susitarti, kad programų įgyvendinime dalyvaujančių pramonės atstovų nustatytos kainos, nesikeistų. Tai padaryti sudėtinga todėl, kad dėl šių vienetinių sistemų sudėtingumo ir išskirtinumo tik labai nedidelis skaičius gamintojų specialiai joms kuria ir konstruoja ES reikmes atitinkančias sudėtines dalis. Be to, gali būti sunku šias sudėtines dalis suderinti tarpusavyje. Tokiomis aplinkybėmis siekiant išvengti nenumatytų išlaidų, svarbiausia sumažinti riziką ir valdymą pakoreguoti taip, kad programos būtų valdomos veiksmingai.

Taigi, kaip nurodyta pirmiau, Komisija sustiprino rizikos valdymo sistemą ir sugriežtino sąnaudų ir tvarkaraščio laikymosi kontrolę. Siekiant užtikrinti sėkmingą programų įgyvendinimą, ypač svarbu sustiprinti visų jame dalyvaujančių šalių atsakomybę.

Veiksmingos valdymo struktūros, kuri padės užtikrinti geresnę biudžeto kontrolę, pagrindai išdėstyti 2.2.6 punkte.

2010 m. spalio 19 d. Komisijos komunikate¹³ pristatomas pasiūlymas, pagal kurį tokiems dideliems projektams kaip ITER arba GALILEO iš ES biudžeto kiekvienais metais turėtų būti skiriamas iš anksto nustatyto dydžio finansavimas, kurį viršijus papildomos išlaidos turėtų būti padengiamos iš kitų finansavimo šaltinių.

Atsižvelgdama į Komisijos darbo metu, taip pat į poreikį užtikrinti sąnaudų kontrolę ir tinkamai vykdomą veiklą, Komisija toliau nagrinės įvairias GALILEO finansavimo galimybes.

Bus nagrinėjami tie sprendimai, kuriuose atsižvelgta į tai, jog programų sąnaudas galima suskirstyti į tris dideles kategorijas:

- pirmoji – sistemų statybos ir jų priežiūros bei eksploatavimo sąnaudos, kurias apskaičiuoti bus galima pakankami tiksliai po to, kai pasibaigs parengiamasis etapas;
- antroji – nenumatytų įvykių įgyvendinant sudėtingas programas sąnaudos, kurias, kaip įprasta, galima padengti iš nenumatytiems atvejams skirtos sumos dalies. Rizikos veiksnius galima sumažinti kontroliuojant sąnaudas įvairiais etapais ir stiprinant visų dalyvių atsakomybę;
- trečia – sąnaudos su programų valdymu nesusijusių didelių grėsmių atvejais, atsiradusios, pavyzdžiui, dėl didelių techninių konstrukcijos problemų arba dėl abejonių dėl sutartyse nenumatytos atsakomybės. Šių grėsmių tikimybė maža,

---

¹³ COM(2010) 700.

tačiau joms iškilus nenumatytiems atvejams skirtos sumos dalies nepakaktų patirtoms sąnaudoms padengti.

Todėl *a priori* siūlomos trys galimybės:

- Pirmoji – visą programų įgyvendinimą ir toliau finansuoti tik iš ES biudžeto.
- Antroji – pirmąsias dvi minėtų išlaidų kategorijas finansuoti iš ES biudžeto, o sąnaudas dėl programų valdymui nepriklausančių grėsmių padengti valstybės narės.
- Trečioji – iš ES biudžeto skirti nustatyto dydžio sumą, o atsiradusį perviršį turėtų padengti valstybės narės.

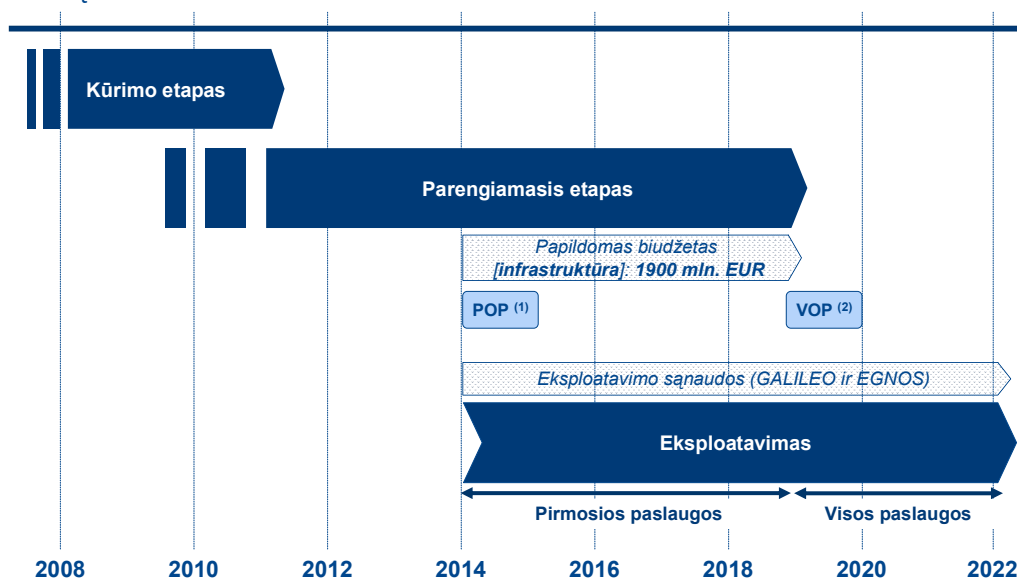
Šios galimybės bus išsamiai išnagrinėtos atliekant poveikio vertinimą, o Komisijos pasirinktoji bus pateikta kitame teisės akto pasiūlyme, skirtame reglamentui iš dalies pakeisti.

Šiuo metu, kol dar nepadarytos minėtų tyrimų išvados, Komisija mano, kad visų programų sąnaudų ir grėsmių nereikėtų dengti vien tik iš ES biudžeto. Žinant ES biudžeto dydį, ši galimybė galėtų kelti pavojų kitų ES prioritetinių projektų ar programų finansavimui. Be to, atsižvelgiant į įgytą patirtį, reiktų pasirinkti galimybę, kuri atsakomybę už sąnaudų kontrolę perduotų visoms suinteresuotosioms šalims.

Programos GALILEO įgyvendinimas pristatytas toliau pateiktame formaliame tvarkaraštyje (papildomo laiko nenumatyta) nurodant infrastruktūros sukūrimo ir eksploatavimo datas.

Visiškai baigti infrastruktūrą (pasiekti visišką operacinį pajėgumą) numatyta 2019-2020 m., bet ši data galėtų keistis, priklausomai nuo turimo finansavimo, techninių problemų ir pramoninės veiklos rezultatų.

GALILEO PROGRAMOS INFRASTRUKTŪROS KŪRIMO IR EKSPLOATAVIMO ETAPŲ KALENDORIUS

1) POP – pirminis operacinis pajėgumas
2) VOP – visiškasis operacinis pajėgumas

2.2.5. *Numatomas gauti pelnas ir netiesioginės pajamos*

Kaip jau nurodyta 2004–2007 m. derybose dėl viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės, galimybė ES iš sistemų eksploatavimo gauti tiesioginių finansinių pajamų yra labai ribota. Maža galimybė gauti pajamų, žinoma, prisidėjo prie nesėkmingos šių derybų baigties.

- Laikantis reglamento, EGNOS ir GALILEO atvirtosios paslaugos yra ir bus nemokamos, kaip ir kitų veikiančių ar greitai pradėsiančių veikti sistemų. Šios paslaugos skirtos masiniam naudojimui, todėl siekiant gauti kuo didesnės ekonominės ir socialinės naudos ir laikantis sistemoms iškelto uždavinio teikti viešąją paslaugą, svarbu, kad jomis pradėtų naudotis kuo didesnis naudotojų skaičius. Nustatyti GALILEO ar EGNOS signalus naudojančių lustų mokestį, kaip tai buvo numatyta, negalima, nes tai prieštarautų šiam tikslui. Tiesioginės pajamos, kurias būtų galima iš to gauti, būtų daug mažesnės nei prarandamos netiesioginės ES pajamos.
- Paieškos ir gelbėjimo paslauga, kurią teikia pagal programą GALILEO sukurta sistema ir kuri yra europinė COSPAS-SARSAT sistemos dalis, taip pat turėtų būti nemokama. Mokesčiai už COSPAS-SARSAT sistemos kosminės erdvės komponento naudojimą arba išpėjamųjų signalų priėmimą taip pat nerenkami.
- EGNOS paslauga SoL, kuri iš esmės buvo sukurta naudoti civilinėje aviacijoje, ilguoju laikotarpiu taip pat neturėtų duoti jokių pajamų. Labai tikėtina, kad, nusprendus apmokestinti šias paslaugas, būtų prarasti potencialūs naudotojai, juolab kad panašios sistemos, pvz., amerikiečių WAAS, tokias paslaugas teikia nemokamai. Tačiau pagal programą GALILEO sukurta paslauga SoL ateityje galėtų būti apmokestinta, nes, viena vertus, jos techninės galimybės būtų pritaikytos specifiniams naudotojų poreikiams, o kita vertus, ji atitiktų GPS paslaugą ir kaip ir pastaroji būtų mokama.

Galiausiai, tik komercinė paslauga ir valstybės institucijoms skirtos paslaugos, kurias teiktų pagal programą GALILEO sukurta sistema, galėtų duoti pajamų, kurios kasmet laipsniškai didėtų ir ilguoju laikotarpiu galėtų vidutiniškai sudaryti 70 mln. EUR. Šios pajamos didės tik ilguoju laikotarpiu. Be to, pajamos iš paslaugos valstybės institucijoms priklausys nuo su tuo susijusio politinio pasirinkimo.

Tiesioginės iš sistemų gaunamos finansinės pajamos bus gana mažos, tačiau šių dviejų viešojo sektoriaus infrastruktūrų teikiama ekonominė ir socialinė nauda, kuri tam tikra prasme prilygsta nemokamoms interneto paslaugoms, bus labai didelė. 2010–2027 m. laikotarpiu ją būtų galima įvertinti maždaug 60–90 mlrd. EUR¹⁴. Šios pajamos gaunamos augant vartotojų rinkai ir dėl teigiamo poveikio visuomeniniams interesams, pvz., veiksmingesniam susisiekimui arba sumažėjusiam nelaimių skaičiui, dėl naudingų investicijų į visas kosmoso sektoriaus sritis. Sistemų eksploatavimas būtų viešoji paslauga, todėl ES svarbiau padidinti jų ekonominę ir socialinę naudą, o ne gauti kuo daugiau tiesioginių finansinių pajamų. Taip pat reikėtų priminti, kad GALILEO ir EGNOS turės didelės teigiamos įtakos ekonominiam vystymuisi ir augimui.

---

¹⁴ Šių pajamų dydis apskaičiuotas nuo parengiamojo etapo pabaigos. Pastarojo etapo vėlavimai turėjo neigiamos įtakos numatytiems iš sistemų gauti pajamoms (žr. išnašą Nr. 6).

2.2.6. Programų valdymas

2.2.6.1. GALILEO parengimo darbui etapas

Neseniai Reglamentu (EB) Nr. 912/2010 papildyto GNSS reglamento pagrindinis tikslas buvo sukurti stabilią ir veiksmingą kūrimo ir parengimo darbui etapų valdymo sistemą, pagrįstą integraciniu modeliu su EKA perduotais įgaliojimais. Iki šiol ši sistema veikė tinkamai ir, nors ji dar galėtų būti tobulinama, keisti ją iš esmės artimiausiu arba vidutiniu laikotarpiu būtų netikslinga.

Be to, parengiamasis etapas tęsis iki šio dešimtmečio pabaigos, todėl dabar iš esmės pakeitus valdymo sąlygas kiltų pavojus tinkamam programos įgyvendinimui. Stabilumas užtikrins įvairių suinteresuotųjų šalių veiksmų tęstinumą ir per visą programų įgyvendinimo laikotarpį priimamų sprendimų nuoseklumą. Be to, jis užtikrina trečiųjų šalių pasitikėjimą programomis.

2009 m. paskelbtoje Audito Rūmų ataskaitoje nurodyti iki 2007 m. per dažnai darytų valdymo sistemos pakeitimų neigiami padariniai.

2.2.6.2. Infrastruktūrų eksploatavimas

Eksploatavimo valdymą, susijusį su infrastruktūros priežiūra ir atnaujinimu, sudaro keturi elementai: kūrimas, konstravimas, operacijos ir paslaugų teikimas. Įgyvendinant EGNOS įgyta patirtis parodė, kad šie keturi elementai turi būti valdomi kartu ir pirmenybę reikia teikti integruotam valdymo modeliui.

Atsižvelgiant į šią ir programų valdymo patirtį, akivaizdu, kad valdant eksploatavimą keturi jo sudėtiniai elementai turėtų būti susieti ir turėtų būti laikomasi toliau nustatytų valdymo principų:

- eksploatavimo valdymas turi derėti su ES, kaip sistemų savininkės, ir Komisijos, kaip programų valdytojos, užduotimis. Vienintelė sprendimus priimanti institucija – Komisija;
- eksploatavimo valdymas turi būti grindžiamas paprastu ir integruotu modeliu, kuriuo viešajam sektoriui būtų užtikrinamas aiškus ir vienintelis naudojimo būdas ;
- eksploatavimo valdymu turi būti užtikrintas sistemos ilgalaikis stabilumas; užtikrintas tam tikras finansinis ir žmogiškųjų išteklių valdymo lankstumas; eksploatavimo valdymas turi būti organizuotas veiksmingai, patikimai ir skaidriai; turi būti nustatytos aiškios jo procedūros, leidžiančios greitai priimti sprendimus;
- eksploatavimo valdymu turi būti siekiama išsaugoti visus praktinius programų įgyvendinimo įgūdžius ir žinias, taip pat EKA kompetenciją;
- eksploatavimo valdymu turi būti siekiama sustiprinti pramonės sektoriaus ir projekto vadovo atsakomybę;
- eksploatavimo valdymu turi būti siekiama užtikrinti saugumo sistemų atitikties patvirtinimo nepriklausomumą;

- eksploataavimo valdymu turi būti siekiama tinkamai atsižvelgti į viešąjį teikiamų paslaugų aspektą;
- eksploataavimo valdymu turi būti siekiama sudaryti sąlygas Europos mastu koordinuoti sistemų apsaugos priemones, ypač kai jos naudojamos itin svarbiais tikslais.

Dėl to eksploataavimo valdymas turėtų būti patikėtas pagalbinei struktūrai, kuri bus atskaitinga Komisijai. Šiuo atžvilgiu galima pasiūlyti kelias galimybes.

EGNOS pagalbine struktūra galėtų būti EKA, ES agentūra, nauja viešoji įstaiga arba Europos saugios oro navigacijos organizacijos vykdomasis padalinys. Kiekvienos galimybės privalumus ir trūkumus Komisija siūlo apsvarstyti iki 2012 m., kai Europos Parlamentui ir Tarybai bus pateiktas išsamus pasiūlymas. Pasirinkta galimybė turės būti įgyvendinta iki 2014 m.

Pirmos GALILEO paslaugos laipsniškai bus pradėtos teikti 2014 m. Todėl parengiamasis ir eksploataavimo etapai maždaug penkerius metus vyks tuo pačiu metu. Šiuo laikotarpiu programų valdymas turėtų būti pamažu pritaikomas naujiems poreikiams, atsirasiantiems jau teikiant paslaugas.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad, laikantis bendrą Europos dangų reglamentuojančių teisės aktų, vykdytojas turės įvykdyti privalomas sąlygas, kad būtų patvirtintas oro navigacijos paslaugos teikėju.

Komisija, atėjęs laikui svarstyti būsimą finansavimo programą, Parlamentui ir Tarybai pateiks įvairių pasiūlymų dėl eksploataavimo valdymo po to, kai bus sukurta visa infrastruktūra.

Išvada

Europos palydovinės radijo navigacijos programų finansiniai ir techniniai poreikiai viršija vienos valstybės narės pajėgumus, todėl visiškai pagrįstai šios programos priskirtos ES kompetencijai. Tačiau, kad būtų galima užtikrinti jų saugumo poreikius, įgyvendinant šias programas turi dalyvauti visos ES valstybės narės.

2007 m. pasibaigus valdymo reformai, Komisija gali pasigirti keliais pasiekimais: pradėjo veikti sistema EGNOS ir jos veikla toliau sėkmingai tęsiama, pažanga padaryta rengiant darbui programą GALILEO. Kad būtų atsižvelgta į tarptautinius aspektus ir būsimas naudojimo paskirtis, rengiant infrastruktūrą darbui reglamentavimo srityje imtasi kelių horizontalių veiksmų.

Tačiau dabar, kai iškilo tam tikros Komisijos jau anksčiau nustatytos grėsmės, vykdant programas teko spręsti naujus uždavinius. Todėl siekiant padidinti jų veiksmingumą reikia tobulinti programų organizavimą. Projektu viršytos numatytos sąnaudos, visų pirma dėl daugiau kainavusio kūrimo etapo, pabrangusios paleidimo įrangos, tam tikruose rinkose sektoriuose nesančios konkurencijos ir papildomų su programomis susijusių išlaidų.

Vis dėlto, atsižvelgusi į ES ir jos valstybių narių ekonominę padėtį, Komisija nusprendė kol kas neprašyti skirti papildomų lėšų iš šio laikotarpio daugiamečių finansinės programos, net jei dėl to bus vėluojama baigti GALILEO parengimo darbui etapą ir padidės bendros sąnaudos.

Kad būtų daroma pažanga ir netektų atsisakyti Europos Parlamento ir Tarybos iškeltų tikslų, Europos palydovinės radijo navigacijos programų veiklai reikalingas naujas pagrindas. Rekomenduojama dar bent dešimt metų išlaikyti ir tobulinti dabartinę organizaciją, kuri turės keistis ir prisitaikyti prie eksploataavimo etapo poreikių.

Politiniu lygmeniu reikės priimti nemažai sprendimų. Europos ekonominė ir socialinė pažanga labai priklauso nuo to, kaip diegiamos ir naudojamos pažangiausios technologijos, susijusios, pvz., su branduoline sinteze, kosmine erdve, oro eismo valdymu ir gyvosios gamtos mokslais, todėl svarbu numatyti išteklių, pirmiausia biudžetinių, skirtų užkirsti kelią šioms technologijoms kylančioms grėsmėms. Taip pat reikėtų padaryti išvadas dėl ES biudžeto raidos ir dėl to, kaip ES ir jos valstybės narės pasiskirstys rizikos valdymą. Priimant sprendimus, kuriais bus nustatomi tolesnio Europos palydovinės radijo navigacijos programų įgyvendinimo biudžetiniai ir finansiniai principai, taip pat reikės priimti sprendimus dėl jų valdymo sistemos. Turi būti siekiama, kad visų dalyvių atsakomybė būtų didesnė, nes reikia užtikrinti sklandų perėjimą prie būsimos valdymo sistemos ir gerinti projektų ir su jais susijusių išlaidų kontrolę.

Tokiems svarbiems politiniams sprendimams priimti reikia laiko ir juos reikia gerai apsvarstyti. Išsamesnius pasiūlymus Komisija pateiks vėliau, remdamasi gairėmis, kurias Europos Parlamentas ir Taryba parengs atsižvelgdami į šią ataskaitą.

Priedas

Europos palydovinės radijo navigacijos programos. Numatomų jų paskirčių ir poveikio suvestinė lentelė

Sritis	Aprašymas	Poveikis
Kelių transportas	<ul style="list-style-type: none"> - Didinti kelių eismo saugumą, visų pirma automobilių, autobusų ir pavojingus krovinius vežančių transporto priemonių saugumą avarinių situacijų atveju; - gerinti kelių valdymą ir mažinti transporto grūstis, padėti vairuotojams teikiant tikrą laiką informaciją apie atstumą, kelius ir eismo sąlygas; - gerinti kelių mokesčių surinkimo punktus ir elektroninę mokesčių rinkimo sistemą; - teikti kokybiškesnes paslaugas keleiviams. 	Trumpinti kelionės laiką ir mažinti kuro sąnaudas.
Logistika	<ul style="list-style-type: none"> - Veiksmingiau tvarkyti kontenerius uostuose ar geležinkelio stotyse; - teikti kokybiškesnes paslaugas keleiviams. 	Trumpinti pervežimo laiką.
Jūrų transportas	<ul style="list-style-type: none"> - Gerinti eismo valdymą, ypač uostuose arba intensyvaus eismo vietose; - didinti jūrų eismo saugumą; - gerinti policijos tarnybų vykdomą jūrų transporto stebėseną, veiksmingiau atliekant jo kontrolę; - padėti į pavojų patekusiems laivams. 	Didinti uostų krovos pajėgumus; mažinti administracinę naštą ir vėlavimus.
Oro transportas.	<ul style="list-style-type: none"> - Lengvinti naudojimąsi prastesnės infrastruktūros civilinės aviacijos oro uostais; - padėti siekti Bendro Europos dangaus politikos ir SESAR tikslų; - gerinti eismo ir oro uostų saugumo valdymą. 	Mažinti atšauktų skrydžių skaičių, didinti oro uostų, visų pirma mažųjų oro uostų, pajėgumus.
Žemės ūkis	<ul style="list-style-type: none"> - Tobulinti žemės kadastro kūrimo ir atnaujinimo strategijas; - sudaryti galimybes vykdyti tikslų ūkininkavimą ir gamybos priežiūrą; - gerinti ES subsidijų naudojimo kontrolę. 	Didinti ūkininkų našumą 10–20 proc., mažinti BŽŪP įgyvendinimo išlaidas.
Žvejyba	<ul style="list-style-type: none"> - Vykdyti laivų stebėseną. 	Mažinti administracinę naštą ir vėlavimus
Pagalba trečiosioms šalims	<ul style="list-style-type: none"> - Tiekti besivystančioms šalims lengvai prieinamą infrastruktūrą pagrindiniams poreikiams, visų pirma transporto srityje, tenkinti. 	Plėtoti papildomą užsienio politikos priemonę.
Judrusis ryšys	<ul style="list-style-type: none"> - Didinti telefonų skaičių ir paslaugų kokybę šioje srityje. 	Siūlyti naujas paslaugas.
Jūrinė veikla	<ul style="list-style-type: none"> - Geriau vykdyti paieškos ir gelbėjimo operacijas. 	Mažinti aukų skaičių.

Saugumas	- Padėti valstybėms narėms kovoti su terorizmu, nusikalstamumu ir nelegalia imigracija.	Didinti saugumą.
Neigalieji, ligoniai, pagyvenę žmonės	- Tobulinti pagalbines pagyvenusių žmonių, neigaliųjų ir ligonių judėjimo priemones, skirtas jų judumui pagerinti.	Gerinti gyvenimo kokybę.
Žvejyba ir jūrų transportas	- Vykdyti laivų stebėseną; - vykdyti gelbėjimo operacijų stebėseną	Sudaryti galimybes vykdyti stebėseną; mažinti naftos išsiliejimų skaičių ir jų neigiamą poveikį.
Energetika	- Vykdyti energijos perdavimo stebėseną; - padėti užtikrinti įvairių energijos jėgainių saugumą.	Geriau organizuoti tinklo veiklą.
Aplinkos apsauga ir civilinė sauga	- Gerinti krizių valdymą, įskaitant trečiąsias šalis; - didinti gelbėtojų saugumą.	Mažinti gelbėjimo operacijų trukmę; stiprinti stebėseną.

Aiškinamasis žodynėlis – santrumpų sąrašas

ES agentūra: Europos GNSS agentūra.

- Pagrindinis šios agentūros uždavinys – saugumo atitikties patvirtinimas ir pasirengimas Europos palydovinės radijo navigacijos sistemų pardavimui (naujas agentūros teisinis pagrindas yra 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 912/2010, kuriuo įsteigiama Europos GNSS agentūra, panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1321/2004 dėl Europos palydovinės radijo navigacijos programų valdymo struktūrų sukūrimo ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008).

EKA: Europos kosmoso agentūra.

- Europos kosmoso agentūra – tarptautinė organizacija, Europos vartai į kosmoso erdvę. Jos tikslas – Europos pajėgumų kosmoso srityje vystymas, užtikrinant kad investicijos šioje srityje atneštų naudos Europos piliečiams.

KP: Komercinė paslauga.

- Centimetro tikslumo koduota komercinė paslauga (angl. *commercial service*, CS) profesinėms ar komercinėms reikmėms skirtoms taikomosioms programoms kurti. Ji, palyginti su „atvirąja paslauga“, yra veiksmingesnė ir teikia didesnės pridėtinės vertės duomenų.

Cospas-Sarsat:

- Cospas-Sarsat programa siunčiami pagalbos signalai ir tikslūs bei patikimi padėties nustatymo duomenys, kad paieškos ir gelbėjimo (angl. *Search and Rescue*, SAR) tarnybos galėtų padėti nelaimės ištiktiems vartotojams, visų pirma laivybos ir oro transporto sektoriuose.
- Sistemos tikslas – siekti, kad paieškos ir gelbėjimo tarnybos kuo įmanoma greičiau gautų pagalbos signalą, taip pat paspartinti nelaimės vietos nustatymą ir pagalbos teikimą. Reagavimo į nelaimę jūroje ar sausumoje trukmė turi tiesioginio poveikio žmogaus išgyvenimo galimybėms.

EGNOS: Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema (angl. *European Geostationary Navigation Overlay Service*).

- Tai pirmas Europos žingsnis palydovinės navigacijos srityje. Ši programa sukurta siekiant didinti palydovinės navigacijos patikimumą ir tikslumą ir papildant amerikietiškąją GPS sistemą.
- EGNOS programa gerinama dabartinės palydovinės navigacijos paslaugos saugos požiūriu itin svarbiose srityse, kaip antai lėktuvo pilotavimas ir nutūpimas arba laivyba kanaluose.

ESSP: Europos palydovinio ryšio paslaugų įmonė (angl. *European Satellite Services Provider*).

- 2001 m. įkurtos įmonės tikslas – užtikrinti EGNOS sistemos eksploatavimą.

VOP: Visiškas operacinis pajėgumas (angl. *Full Operational Capability*, FOP).

- Baigus rengti visas programas GALILEO sausumos ir kosmoso infrastruktūras bus pasiektas visiškas operacinis pajėgumas.

GALILEO:

- Tai pasaulinė Europos Sąjungos sukurta palydovinės radijo navigacijos sistema. Ją sudaro palydovų sistema orbitoje ir susijusi antžeminė infrastruktūra.
- Ja bus teikiama patikima padėties nustatymo informacija neturinčiu precedento tikslumu. Ateityje sistema GALILEO aprėps visą žemės rutulį, o kiekvienas atitinkamas taškas bus nuolat stebimas 6–8 palydovais. Tai leis kaupti labai išsamius ir tikslius padėties nustatymo duomenis visos planetos mastu.

GNSS: Pasaulinė palydovinės navigacijos sistema (angl. *Global Navigation Satellite System*).

- Tai bendrinis palydovinės navigacijos sistemų, teikiančių pasaulinę geoerdvinę aprėptį, pavadinimas. Šis terminas taip pat apima regionines tikslinimo sistemas, kaip antai EGNOS arba jos amerikietiškoji atitikmenį – WAAS sistemą.

GPS: Pasaulinė padėties nustatymo sistema (angl. *Global Positioning System*).

- GPS yra amerikietiškoji palydovinė padėties nustatymo sistema, veikianti pasauliniu mastu.

POP: Pradinis operacinis pajėgumas (angl. *Initial Operational Capability*).

- Minimali sistemos GALILEO konfigūracija teikiant pradines paslaugas. Šis etapas bus įgyvendintas pradėjus veikti pirmiesiems 18 palydovų.

OS: Atviroji paslauga (angl. *Open Service*).

- Metro tikslumo nemokama atviroji paslauga, skirta masiniam naudojimui (padėties nustatymo paslauga automobiliuose ir mobiliuosiuose telefonuose). Šia nemokama vartotojui paslauga teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija. Ji skirta masinio naudojimo palydovinės radijo navigacijos taikomosioms programoms.

PRS: Paslauga valstybinėms institucijoms (angl. *Public Regulated Service*).

- Paslauga valstybinėms institucijoms skirta tam tikriems vyriausybės įgaliotiems vartotojams, naudojantiems taikomas programas konfidencialioms reikmėms, kurioms būtina užtikrinti aukšto lygio ilgalaikį testinumą. Ši paslauga bus koduota ir taps patvaresnė įdiegus trukdžių slopinimo ir patikimo klaidų nustatymo sistemas. Ši paslauga skirta saugumo ir strateginių infrastruktūrų sektoriams (pvz., energijos, telekomunikacijų, finansų sektoriams).

Reglamentas: Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 dėl tolesnio Europos palydovinės navigacijos programų (EGNOS ir Galileo) įgyvendinimo.

- Šiuo reglamentu nustatytos Europos palydovinės radijo navigacijos programų įgyvendinimo taisyklės, įskaitant taisyklės dėl Bendrijos valdymo ir finansinio įnašo.

SAR: Paieška ir gelbėjimas (angl. *Search and Rescue*).

- Pasauline GALILEO paieškos ir gelbėjimo paslauga (angl. *Search and Rescue Service*) bus siunčiami pagalbos signalai į gelbėjimo koordinavimo centrą, nustatant pagalbos signalus, siunčiamus iš avarinių švyturių ir į juos.

SESAR: Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programa (angl. *Single European Sky Air Traffic Management Research*).

- Programa SESAR bus siekiama tiekti Europai kokybiškas oro eismo valdymo sistemas, siekiant atnaujinti dabartines sistemas. Tai technologinis programos „Bendras dangus“ ramstis.

SoL: Žmogaus gyvybės apsaugos paslauga (angl. *Safety of Life Service*).

- Šia paslauga vartotojai automatiškai per kelias sekundes bus išspėjami apie bet koki palydovo gedimą ar kitą panašią problemą, dėl kurios sistema veikia netinkamai. Ši paslauga bus teikiama saugos požiūriu labai svarbiose srityse, pvz., valdant traukinius arba vairuojant automobilius, taip pat laivybos ir aviacijos sektoriuose. Tokia paslauga taip pat atitinka tam tikruose sektoriuose nustatytus testinumo, prieinamumo ir tikslumo reikalavimus ir atlieka patikimumo funkciją, leidžiančią išpėti vartotojus, jei sistema veikia netinkamai.

–